

troet, at han kunde gøre det paa egen Haand, nærer jeg ikke Skygge af Tvivl om, at han havde gjort det. Men han har altsaa erkendt, at det lader sig ikke gøre, og derfor er han kommet til os med et Forslag om en Lovordning paa dette Omraade. Her maa vi da være berettigede til at sætte vore Betingelser. Det er en Sag for sig, som her skal afgøres. Det at opstille visse Regler, visse Hovedregler i alt Fald, for Beløbenes Anvendelse er jo ikke det samme som at beskære den Myndighed, som den højtærede Minister har i Henhold til Lov af 7. August 1914. Den højtærede Minister sagde noget om, at det var uberettiget af mig at tale om en ukontrolleret Myndighed, thi enhver vidste jo, at Kontrol var der selvfølgelig. Rent formelt har den højtærede Minister Ret, Kontrol er der, enhver administrativ Handling af en Minister er naturligvis underkastet Rigsdagens Kritik og Kontrol, og det er heller ikke saaledes at forstaa, at jeg mener, at Ministeren kan træffe en Mængde Dispositioner af væsentlig økonomisk Betydning, som ikke skulde komme til Rigsdagens Kundskab. Det vil jeg for det første antage, at den højtærede Minister slet ikke tænker paa at gøre, dernæst er han ogsaa pligtig at lægge det hele frem paa Tillægsbevillingsloven; gennem den faar vi det hele at vide, og saa kan Rigsdagen naturligvis kontrollere saa lystigt, den vil, og den kan, hvis det skulde gaa meget højt, rette Bebrejdelser mod Ministeren for den Maade, hvorpaa han har disponeret, ja, kommer vi op til den allerhøjeste Tinde, kunde der være Tale om en Rigsretsanklage. Men det er slet ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er ikke, at Rigsdagen vil have Lov til at kritisere et Aar efter, at Tingene er foregaaet, naar dens Kritik i Virkeligheden kun har platonisk Betydning; det, Rigsdagen vil, er at have en Medraadighed ved Anvendelsen af disse meget store Beløb. Det er Kontrol i den Forstand, man vil, en virksom, en Kontrol af praktisk Betydning, som selvfølgelig maa udøves forud for vedkommende Foranstaltning, saaledes at der i Loven fastsættes visse Regler, og at der ogsaa finder en vis Medvirken Sted fra

parlamentarisk Side, som man vel nok kan blive enig om Formen for. Men den højtærede Ministers Udtalelser og den Affekt, han kom i ved Tanken om, at nogen kunde tænke paa i mindste Maade at begrænse den ubetingede Myndighed, Ministeren har i Henhold til Loven af 7. August 1914, bragte mig unægtelig til at vende tilbage til det lille Billede, som faldt mig ind i min første Tale under Forhandlingen om dette Lovforslag, det lille Situationsbillede fra Frederik VI.s Statsraad, hvor Kongen, den faderlige, milde og brave Konge, kan finde sig i uhyre meget, ogsaa finde sig i mange liberale Foranstaltninger, men som han sagde til Ørsted og de andre: Rør ikke ved „det enevolds“, det er det, det kommer an paa. Og at dette Billede var ganske rammende overfor det høje Ministerium, fik jeg jo bekræftet ved, at det netop var dette Punkt, hvor der skulde slaas i Bordet paa den afgørende Maade: Vi kan tale om alt det andet, men rør ikke ved „det enevolds“, d. v. s. ved Loven af 7. August 1914 og den ubetingede Dispositionsfrihed, Ministeren har i Henhold til den.

Foss: I sine Udtalelser anførte den højtærede Indenrigsminister som Bevis for, at man i andre skandinaviske Lande var lige saa langt eller omtrent lige saa langt ude som i dette Lovforslag, at den Kommission, der var nedsat i Norge, var ledet af en af Norges største Skibsredere. Jeg vil gerne berigtige denne lille Fejltagelse. Jeg tror at have Ret i at antage, at den paagældende Skibsreder har 5 Skibe, hvad der jo altid er noget, men ingenlunde berettiger til at omtale ham som en af Norges største Skibsredere. Hvad det Forslag angaar, som er fremsat i den nævnte Kommission, drejer det sig om en maanedlig Afgift af 75 Øre pr. Bruttoton, og det kan dog neppe tilnærmelsesvis komme op paa Højde med de Afgifter, der her er tænkte som Særbeskatning af Skibsfarten. I samme Sammenhæng omtalte den højtærede Minister, at de danske Redere under Forhandlingerne havde udtalt sig for eller hentydet til, at de nok vilde være med til en Afgift paa den danske Bruttotonnage, en Særafgift paa Skibsfarten. Jeg tror